

0-3 meseca kontrolna lista prekretnica u razvoju Pathways.org

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Motoričke		
Dok leži na stomaku, oslanja se na ruke		
Dok leži na stomaku, podiže i drži glavu uspravno		
Može da zatvara i otvara pesnicu		
Može da prinese šake do usta		
Pomera noge i ruke sa podloge kada je uzbuđeno		
Senzorne		
Dok leži na leđima, prati pogledom igračku koju pomeramo sa jedne na drugu stranu		
Dok leži na leđima, pokušava da dohvati igračku koju mu držimo iznad grudi		
Dok leži na leđima, drži centralno postavljenu glavu da bi gledalo lica ili igračke		
Može da se umiri ljuljanjem, dodiranjem i nežnim zvucima		
Uživa u raznovrsnim pokretima, npr. cupkanje na kolenima		
Komunikacija		
Uspostavlja kontakt očima		
Različito plače za različite potrebe, npr. kada je gladno ili umorno		
Guče i osmehuje se		
Okreće glavu prema zvuku ili glasu		
Umiri se ili se osmehuje kao odgovor na zvuk ili glas		
Pokazuje zainteresovanost za lica		
Hranjenje		
Uhvati se za dojku ili flašicu		
Jezik pokreće napred nazad dok doji		
Popije od 60ml do 180ml tečnosti prilikom hranjenja, 6 puta dnevno		
Dobro sisa i guta prilikom hranjenja		

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501(c)(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja. ©2019

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Motoričke		
Dok leži na stomaku pruža ruke da dohvati igračku		
Dok leži na leđima, prebacuje igračku iz ruke u ruku		
Dok leži na leđima, pruža obe ruke da bi se igralo svojim stopalima		
Koristi ruke za pridržavanje dok sedi		
Okreće se sa stomaka na leđa i sa leđa na stomak		
Dok stoji uz pridržavanje, oslanja se celom težinom na stopala		
Senzorne		
Koristi obe šake dok istražuje igračke		
Obično je raspoloženo, sem ako je gladno ili umorno		
Prinosi šake i predmete do usta		
Može da se umiri ljuljanjem, dodirom ili nežnim zvucima		
Ne uznemiri se od svakodnevnih zvukova		
Uživa u raznovrsnim pokretima		
Komunikacija		
Počinje da koristi suglasnike dok brblja, npr. "da, da, da"		
Koristi različite zvukove za izražavanje osećaja		
Brblja da bi privuklo pažnju		
Sluša i reaguje kada mu govorimo		
Reaguje na iznenadnu buku i zvukove		
Uočava igračke koje proizvode zvuk		

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Hranjenje		
Pokazuje zainteresovanost za hranu		
Otvora usta kada mu se primakne kašičica		
Pomera kašastu hranu od prednjeg ka zadnjem delu usta		
Počinje da jede cerealije i pasiranu hranu. Kašastu, pasiranu hranu (samo jedan sastojak), kao šargarepa, krompir, tikva, jabuke, kruške		

STRANA 2 OD 2

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Motoričke		
Sedi bez potpore		
Sedi i pokušava da dohvati igračku bez padanja		
Pokreće se sa stomaka ili iz leđnog položaja u sedeći položaj		
Počinje da se kreće naizmenično pomerajući ruku pa nogu, npr. puzanje, bauljanje		
Odiže glavu i oslanja se na laktove ležeći na stomaku dok se igra na podu		
Dok sedi okreće glavu da bi pogledom pratilo predmete		
Ima veću kontrolu dok se kotrlja i sedi		
Uzima sitne predmete palcem i prstima		
U jednostavnoj igri oponaša druge		
Senzorne		
Istražuje i ispituje predmete koristeći obe ruke i usta		
Odjednom okrene više stranica knjige od kartona		
Eksperimentiše sa količinom snage koja mu je potrebna da podigne različite predmete		
Fokusira se na predmete koji su blizu i koji su daleko		
Istražuje oblik, veličinu i teksturu igračaka i okoline		
Posmatra okolinu iz različitih pozicija - dok leži na leđima ili stomaku, sedi, puzi i stoji uz pomoć		
Uživa u raznovrsnim pokretima - odskakuje gore - dole, ljulja se napred - nazad		

STRANA 1 OD 2

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501(c)(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org.

Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja.

©2019

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Komunikacija		
Imitira zvukove		
Koristi više različitih zvukova i kombinacija slogova dok brblja		
Učestvuje u dvosmernoj komunikaciji		
Prepoznaje zvuk svoga imena		
Gleda u poznate predmete i ljude kada ih imenujemo		
Prati neke rutinske komande kada su u paru sa gestovima		
Prepoznaje reči koje se često koriste		
Jednostavni gestovi , npr. odmahivanje glavom za "ne"		
Hranjenje		
U stolici za hranjenje, drži i pije iz flašice		
Počinje da jede gušće pasiranu i kašastu hranu		
Uživa u igračkama za žvakanje (glodalice) koje masiraju bolne i natečene desni prilikom nicanja zuba		
Duže ostaje sito posle hranjenja		
Počinje da gleda i poseže za predmetima, kao što je hrana u blizini		
Pokazuje snažne reakcije na nove mirise i ukuse		

STRANA 2 OD 2

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja. ©2019

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Motoričke		
Ubacuje predmete u kutiju sa većim otvorom		
Koristi palac i kažiprst za hvatanje sitnih predmeta		
Uspravlja se i hoda pridržavajući se za nameštaj		
Stoji samo i može da samostalno da napravi nekoliko koraka		
Pomera se u različite poze da bi istraživalo okolinu i uzelo željenu igračku		
Održava ravnotežu dok sedi prilikom bacanja predmeta		
Tapše rukama		
Senzorne		
Uživa u slušanju pesama		
Istražuje igračke šakama, prstima i ustima		
Baulja ka i od predmeta koji vidi u daljini		

STRANA 1 OD 2

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Komunikacija		
Sa značenjem koristi "mama" i "tata"		
Imitira govorne zvukove		
Brljanje ima melodiju i ritam govora		
Odgovara na "ne"		
Odgovara na jednostavna uputstva, npr. "Dođi ovamo"		
Obraća pažnju na ono što gledate i pokazujete		
Pravi dugačke nizove besmislenih slogova (žargon) u socijalnoj komunikaciji		
Izgovara jednu ili dve reči		
Počinje da koristi pokrete rukama da bi izrazilo ono što želi u komunikaciji, npr. pruža ruke da ga uzmete		
Hranjenje		
Hrani sebe prstima		
Jede raznovrsniju hranu		
Počinje da koristi otvorenu šolju		
Spremno je da jede meko kuvano povrće, meko voće i sitnu hranu (keks, kuvanu testeninu)		
Može biti spremno da se hrani samostalno i koristi pribor		
Uživa u većem broju mirisa i ukusa		

STRANA 2 OD 2

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org.

Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja.

©2019

13-18 meseci kontrolna lista prekretnica u razvoju

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Motoričke		
Hoda samostalno i ponekad padne		
Čučne da uzme igračku		
Slaže dva predmeta ili kocke		
Senzorne		
Ima uredan raspored spavanja		
Pomaže pri oblačenju/svlačenju		
Jede sve veći broj namirnica		
Komunikacija - Do 15 meseci		
Može da koristi 5-10 reči		
Imitira jednostavne reči i radnje		
Kombinuje glasove i gestove		
Dosledno prati jednostavne naloge		
Pokazuje zainteresovanost za slike		
Može da prepozna 1-2 dela tela kada ih imenujemo		
Razume 50 reči		

STRANA 1 OD 2

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501(c)(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org.

Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja.

©2019

www.Pathways.org • Facebook.com/PathwaysDotOrg • (800)955-CHILD (2445)

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Komunikacija - Do 18 meseci		
Odgovara na pitanja		
Ponavlja reči koje je čulo u razgovoru		
Nastavlja da proizvodi govor – slično brbljanju		
Pokazuje poznate objekte i lica na slikama		
Razume "u" i "na"		
Odgovara na da/ne pitanja klimanjem/odmahivanjem glavom		
Hranjenje		
Povećava raznovrsnost krupno seckane hrane		
Drži šolju i pije iz nje		

STRANA 2 OD 2

19-24 meseci kontrolna lista prekretnica u razvoju

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Komunikacija - Do 21 meseca		
Koristi najmanje 50 reči		
Dosledno imitira nove reči		
Imenuje predmete i slike		
Razume proste zamenice (ja, ti, moje)		
Brzo razume nove reči		
Prepoznaje 3-5 delova tela kada ih imenujemo		

	DA	NE
Komunikacija - Do 24 meseci		
Koristi gestove i reči u zamišljenoj igri		
Počinje da koristi fraze od 2 reči		
Koristi proste zamenice (ja, ti, moje)		
Razume reči koje označavaju radnju		
Prati dva povezana uputstva, npr. "Uzmi svoju jaknu i donesi mi je."		
Uživa u slušanju priča		

SLOBODNO KOPIRANJE, BEZ IZMENA, OSIM UZ DOZVOLU PATHWAYS.ORG

Pathways.org je 501©(3) neprofitna organizacija. Dozvola za citiranje bilo kog dela ovog rada mora biti odobrena od Pathways.org. Materijali su obezbeđeni besplatno; nikakvi dodatni troškovi ne mogu biti naplaćeni za bilo koji od materijala Pathways.org bez prethodnog pismenog odobrenja. ©2019

Sve naše prekretnice u razvoju podržane su od Američke akademije za istraživanja u oblasti pedijatrije. Koristite kontrolne liste da biste pratili razvoj svog deteta. Ako primetite da vaše dete ne ispunjava ni jednu od prekretnica za svoj uzrast, odnesite ovu kontrolnu listu svom lekaru i porazgovarajte o svojim zapažanjima i brigama.

	DA	NE
Komunikacija - Uzrast do 30 meseci		
Dosledno koristi fraze od 2-3 reči		
Koristi "u" i "na"		
Najmanje 50% govora je razumljivo za negovatelje		
Prati dva nepovezana uputstva, npr. "Daj mi loptu i idi da uzmeš svoju jaknu."		
Razume osnovne imenice i zamenice		
Razume "moje" i "tvoje"		

	DA	NE
Komunikacija - Uzrast do 36 meseci		
Postavlja "šta" i "gde" pitanja		
Koristi množinu, npr. "kuće"		
Većina govora je razumljiva za negovatelje		
Razume većinu jednostavnih rečenica		
Jednostavno razumevanje pojmova uključujući boju, prostor, vreme		
Razume "zašto" pitanja		